

Boeren in Friesland, toen en nu.

Docentenhandleiding

Beschrijving opdracht

In deze opdracht onderzoeken de leerlingen welke veranderingen er in de landbouw plaatsvonden tussen 1920 en 1970

Tijdvakken:

Tijd van de wereldoorlogen – eerste helft 20e eeuw, 1900 tot 1950

Tijd van televisie en computer – tweede helft 20e eeuw, 1950 – heden

Kenmerkende aspecten

39. de economische wereldcrisis

48. sociaal-culturele veranderingen en toenemende pluriformiteit vanaf de jaren '60.

Doelgroep

Niveau: VMBO

Klas: 1/2

Tijdsduur

50 minuten

Doelstellingen

V.1.2.1. Je geeft naar aanleiding van een eenvoudige historische vraagstelling verklaringen voor historische gebeurtenissen, verschijnselen en ontwikkelingen.

AV.3.7.1 Je verwerkt de gevonden informatie aan de hand van aanwijzingen.

Lesdoelen

De leerling kan aan het einde van de les, per behandelde periode één ingrijpende verandering op het platteland benoemen.

De leerling kan aan het einde van de les, de redenen voor een ontwikkeling uit de door hun onderzochte periode opnoemen.

Leerlingenmateriaal

<https://geschiedenislokaalfryslan.nl/images/amsterdam/wereldoorlogen---landbouw-in-friesland-/landbouwmuseum-opdracht-definitief.pdf>

Vorbereiding en benodigdheden

Tekst leerlingen

Werkblad leerlingen

A3 papier met de tijdlijn

Beginsituatie leerlingen

Kennis en vaardigheden:

De les is opgebouwd met het idee dat de leerlingen nog weinig tot geen kennis hebben over landbouw in Friesland, in de 20^e eeuw. Om deze reden begint de les met een korte uitleg waarin de klas de benodigde basiskennis uitgelegd krijgt.

Instructie aan leerlingen

De tekst die hierop volgt gaat in op een mogelijke manier om de les op een activerende wijze te introduceren aan de klas.

Wat?

Zoals van Ast in *Effectief Leren* (2019, p. 128-129) opmerkt, is het belangrijk om het doel van de les inzichtelijk te maken. Zo weten de leerlingen waar er van hen verwacht wordt en maakt de docent het leerproces inzichtelijk, waardoor leerlingen de lesstof sneller als iets betekenisvols kunnen beschouwen. Het is dus belangrijk om direct aan het begin van de les, de lesdoelen in begrijpelijke taal met de leerlingen te delen.

Om deze reden is het verstandig om de volgende lesdoelen direct aan het begin van de les met de leerlingen te delen.

Voorbeeld uitleg lesdoel 1: Jullie kunnen aan het eind van de les, bij ieder stuk tijd dat we besproken hebben, een belangrijke verandering opnoemen.

Voorbeeld uitleg lesdoel 2: Jullie kunnen aan het eind van de les de redenen voor een van de grote veranderingen opnoemen.

Waarom?

Volgens Van Ast (P. 129-130) is het ook belangrijk om aan de leerlingen duidelijk te maken waarom zij bepaalde lesstof moeten leren. Door dit te doen krijgt de leerling het gevoel dat het leren betekenisvol is. In de introductie kan de docent tussen de leerlingen en hun leefomgeving een verband leggen, mits de leerlingen zich verbonden voelen aan het platteland. Anders kan er een verband gelegd worden met de hedendaagse boerenprotesten, door aan te tonen dat die een historisch precedent hebben.

Hoe?

De laatste stap om de leerlingen inzicht te geven in hun les, is door kort uit te leggen aan de hand van welke werkvorm zij de lesdoelen zullen bereiken. Dit deel van de instructie gaat gepaard met het uitleggen van de opdracht.

Uitvoering

Oriëntatie (vijf minuten)

In de oriëntatie zorg je dat de leerlingen rustig plaatsnemen in het lokaal en introduceer je het onderwerp aan de hand van het kopje instructie aan leerlingen. In de oriëntatie benoem je wat de leerlingen gaan doen en waarom zij dit gaan doen.

Uitleg (vijf minuten)

Voordat de leerlingen zelf bezig kunnen moeten zij eerst de benodigde achtergrondinformatie hebben. Om hierbij te helpen is er een introducerende tekst bijgeleverd die je als voorbeeld kan gebruiken.

Zelfstandige verwerking (vijfendertig minuten)

In dit onderdeel gaan de leerlingen in groepjes aan de slag. Het idee is om vijf groepjes van vijf te maken, dit komt omdat er vijf periodes zijn die de leerlingen zullen bespreken. Voor het tweede deel van de opdracht is het handig als het aantal leerlingen per groepje, gelijk is aan het aantal besproken periodes. Dus vijf groepjes van vijf wanneer alle vijf besproken worden, of vier groepjes van vier als er maar vier worden besproken.

Aan iedere leerling wordt een nummer gegeven door de docent, de leerlingen worden dan in groepjes gezet met alle andere leerlingen die hetzelfde getal hebben gekregen. Nadat alle leerlingen een getal hebben gaan de groepjes bij elkaar zitten en gaan ze bezig met het eerste deel van de opdracht. Ieder groepje krijgt de vragen en tekst die over een van de periodes gaan, die periode 'onderzoeken' zij dan aan de hand van de vragen op het werkblad. Maak het duidelijk dat als een leerling de antwoorden op de vragen niet weet, ze het tweede deel van de opdracht niet kunnen maken. Zo weten de leerlingen dat iedereen op moet letten bij het maken van de opdracht.

Nadat er 20 minuten zijn verstreken krijgen de leerlingen weer nummers toegewezen. Het is de bedoeling dat de nummering ervoor zorgt dat er tenminste een lid van ieder origineel groepje, in elk nieuw groepje zit. De nieuwe groepjes gaan dan bezig met het maken van een tijdlijn. Iedere leerling noteert op de tijdlijn wat de belangrijkste punten van de door hen onderzochte periode waren. Het is belangrijk dat de docent aan het begin van de opdracht duidelijk maakt dat iedere leerling, de ontwikkelingen in iedere periode beknopt kan beschrijven. De leerlingen moeten dus binnen hun groepjes uitleggen waarom de punten die ze noemen belangrijk zijn. De leerlingen krijgen hier vijftien minuten voor.

Evaluatie (10 minuten)

Nadat de tweede fase voorbij is zal de docent zijn eigen tijdlijn op het bord tekenen. De docent zal dan willekeurige leerlingen aanwijzen om de verschillende punten die belangrijk zijn op te noemen. Als een leerling het juist heeft wordt hun punt aan de tijdlijn toegevoegd. Op deze manier kan de docent peilen of de klas lesdoel een heeft bereikt. De docent kan tegelijkertijd ook doorvragen naar de redenen voor een belangrijke ontwikkeling. Zo kan lesdoel twee getoetst worden. Wanneer de tijdlijn af is, is de opdracht klaar.

Deze les is ontwikkeld door:

Siyar Scheltens en Remko Sol. tweedegraads geschiedenis docenten in opleiding